

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 517/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. JUDr. B. H., K., zastúpeného advokátkou JUDr. M. H., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trebišov č. k. Er/979/1999-21 z 5. marca 2011 a uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 16 CoE/26/2011-40 z 30. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. JUDr. B. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 13. augusta 2012 faxom a 16. augusta 2012 poštou doručené podanie Ing. JUDr. B. H., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. H., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) č. k. Er/979/1999-21 z 5. marca 2011 a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 CoE/26/2011-40 z 30. marca 2012.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

*„Poverením Okresného súdu Trebišov č. 5811*006900 bol súdny exekútor Ing. JUDr. B. H. poverený vykonaním exekúcie v prospech oprávneného U. a. s., B., IČO:... voči povinnému P. H., r. č..., Z.*

Dňa 14. 3. 2011 bolo súdnemu exekútorovi doručené uznesenie Okresného súdu Trebišov Er/979/99-21 zo dňa 5. 3. 2011 o zastavení exekúcie a o uložení povinnosti oprávnenému uhradiť trovy exekúcie súdnemu exekútorovi Ing. JUDr. B. H. vo výške 19,46 € v lehote do 15 dní od doručenia uznesenia.“

Sťažovateľ ďalej uviedol:

«Voči danému uzneseniu podal súdny exekútor v zákonom stanovenej lehote odvolanie a to dňa 29. 3. 2011 prostredníctvom faxu.

Uvedené odvolanie sťažovateľ dňa 31. 3. 2011 doplnil v zmysle § 42 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v písomnej forme tým spôsobom, že uvedená zásielka bola podaná na poštovú prepravu v predposledný (t. j. druhý) deň procesnej lehoty.

Krajský súd v Košiciach, ako príslušný súd, dňa 30. 3. 2012 vydal Uznesenie sp. zn. 16 CoE/26/2011, Er/979/1999, Ex 300/1999, ktorým rozhodol o odmietnutí odvolania súdneho exekútora o trovách exekúcie.

V danom uznesení uviedol, že nakoľko napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa bolo súdnemu exekútorovi doručené dňa 14. 3. 2011, tak posledným dňom 15-dňovej lehoty na podanie odvolania bol pracovný deň 29. 3. 2011.

Súd v uznesení uviedol, že odvolanie voči vyššie uvedenému uzneseniu bolo podané faxom dňa 30. 3. 2012.

S týmto tvrdením súdu súdny exekútor nesúhlasí, nakoľko odvolanie bolo faxom podané dňa 29. 3. 2011.

Dôkaz: Doklad o zaslaní faxu dňa 29. 3. 2011...

Sťažovateľ podal odvolanie telefaxom v posledný deň odvolacej lehoty podľa § 204 ods. 1 OSP. Svoje telefaxové podanie doplnil do troch dní zaslaním jeho originálu v zmysle § 42 ods. 1 OSP poštou a uvedená zásielka bola podaná na poštovú prepravu predposledný... deň procesnej lehoty.

Krajský súd svojím postupom odňal sťažovateľovi právo, aby na základe včas podaného odvolania bol ním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa preskúmaný odvolacím súdom, ktorý na základe právneho záveru krajského súdu okresný súd správoplatnil.

Týmto spôsobom bolo zasiahnuté do samotnej podstaty práva sťažovateľa na opravný prostriedok a preto postupom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.»

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy a v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom súdu v konaní na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. Er/979/1999 v exekučnej veci Ex 300/1999 v prospech oprávneného U. a. s., B. proti povinnému P. H., rod. č..., Z. a postupom súdu v odvolacom konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 16 CoE/26/2011.

2. Zrušuje rozhodnutie Krajského súdu sp. zn. 16 CoE/26/2011 zo dňa 30. 3. 2012 o odmietnutí odvolania súdneho exekútora.

3. Priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania za 2 úkony právnej pomoci prevzatie veci a sťažnosť v zmysle Vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb spolu vo výške 269,59 €.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že uznesením okresného súdu č. k. Er 979/1999-21 z 5. marca 2011 došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd poukazuje na to, že podľa ústavy je systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Sťažovateľ tým, že podal odvolanie proti predmetnému uzneseniu okresného súdu, sám uznal, že má k dispozícii opravný prostriedok v systéme všeobecného súdnictva. Vychádzajúc z týchto záverov ústavný súd nezistil žiadny ústavný dôvod na to, aby sa v tejto veci neriadil princípom subsidiarity svojej právomoci, ktorý je ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto aplikujúc tento článok ústavy a § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. Er 979/1999-21 z 5. marca 2011, pre nedostatok svojej právomoci.

2. Sťažovateľ ďalej namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 16 CoE/26/2011-40 z 30. marca 2012.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. Zmyslom tohto základného práva je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu konať vo veci. K jeho porušeniu by mohlo dôjsť iba v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

Článok 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je prvotným východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany zaručenej ústavou v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy).

Ústavný súd zohľadňujúc svoju doterajšiu judikatúru pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a uplatňovania s ústavou, respektíve s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov len v prípade, ak v konaní, ktoré predchádzalo ich vydaniu, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného

súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 82/04).

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus ultima ratio, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam alebo slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Zásada subsidiarity je okrem iného aj odrazom princípu minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Zo sťažnosti, z priloženej dokumentácie a z údajov a informácií predložených okresným súdom a krajským súdom vyplýva, že sťažovateľ podal vo svojej veci dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ešte predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (11. júla 2012, pozn.), ktoré bolo najvyššiemu súdu postúpené 21. septembra 2012. V okolnostiach daného prípadu tak sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy

(13. augusta 2012, pozn.) vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako súd dovolací a ústavný súd), čo v podmienkach právneho štátu, ktorý rešpektuje princíp právnej istoty, nie je ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na to, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, ako predčasné.

Ústavný súd aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v súčasnosti vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolanie) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Preto nie je odôvodnené, aby sťažovateľ v prípade, ak podal dovolanie, zároveň podal aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu tiež rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd sťažnosťou sťažovateľa v tejto časti meritórne nezaoberal, ale ju podľa zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok, bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2012